

Predikan i Kindaholms församling 2017 av Tobias Bäckström

22 sönd. efter tref.

”Frälsningen”

Jes 2:2-5

2 Petr 1:2-8

Joh 12:35-43

Ps: 234, 781, 321, 339

Varför kommer inte alla människor till tro? 2 syskon kan till exempel växa upp i samma familj bli uppfostrade på samma sätt, gå i kyrkan med föräldrarna regelbundet. Och sen i vuxen ålder fortsätter den ena in på trons väg medan den andre tar avstånd. Hur kan vi utvecklas så olika utifrån samma uppväxt?

I tidningen Dagen skriver Göran Skytte om hur en av de grymmaste människorna inom nazismen, Joseph Goebbels, vuxit upp i ett fromt kristet hem och ofta bett aftonbönen tillsammans med föräldrarna. Men i vuxen ålder blev han alltså en av de som organiserade utrotningen av judarna. Hur är det möjligt, frågar sig Skytte, hur kan en djupt kristen bli en massmördare?

Och bland andra vanliga människor som söker svar på livets frågor: varför hamnar människor så olika? Varför blir man så övertygade om så olika saker, och många blir kanske inte övertygade om något alls?

I dagens evangelieperikop konstaterades att många som såg de tecken och under som Jesus gjorde ändå inte kom till tro. Detta är ju särskilt anmärkningsvärt med tanke på att Jesus precis innan hade uppväckt Lasaros från det döda vilket satt igång en intensiv debatt bland folk om vem Jesus egentligen var.

Det fanns alltså de som med egna ögon såg att Jesus till och med kunde uppväcka döda men som likväl vägrade tro att han var Guds son.

I teologihistorien har man diskuterat hur *tro* och *förståelse* förhåller sig till varandra. Det är lite som med frågan om hönan och ägget: vad kommer först? Handlar det om att först förstå vad den kristna tron går ut på innan man kan komma till tro? Så att man genom att använda sin intellektuella kapacitet undersöker trons alla dogmer och väger för och emot innan man är redo för att omvända sig och tro på Jesus.

Eller är det så att tron kommer först, jag måste först omvända mig och komma till tro för att till fullo förstå djupet i den kristna tron.

Anselm av Canterbury ansåg det senare. ”Jag tror för att förstå!” sa han. Om inte tron finns kan jag inte heller förstå vad den kristna tron går ut på.

Och precis som med hönan och ägget blir det ju en cirkel av det hela: tron måste komma först innan jag förstår vad det är jag tror på och varför jag tror. Det ena kan inte finnas där utan det andra och är man då inte med från början kommer man liksom inte in i cirkeln.

Är det så man ska förstå de här orden: ”han har förblindat deras ögon och förstocket deras hjärtan, så att de inte kan se med sina ögon och förstå med sitt hjärta”?

Det finns ju ställen i bibeln som kan vara svåra att förstå. Det här citatet från Jesaja i dagens i evangelium tillhör onekligen dem. Citatet är från Jesaja 6 där profeten blir sänd till Israels folk. Och hans uppdrag är att säga till folket: ”Ni skall höra men ingenting förstå, ni skall se men ingenting fatta.” Man får ju intrycket att det är Gud som är subjekt och som förblindar och förstocket människorna. Samtidigt sägs det ju på andra ställen att Gud vill att alla människor ska blir frälsta och komma till insikt om sanningen.

Men de här människorna som var förblindade och förstockete: som inte såg att Jesus var Guds son trots att de såg hans tecken och under: var det Gud som hade förblindat dem?

När detta sägs, både i Jesaja och här i Johannes så är det slutpunkten efter en lång tid där Gud hade sänt profeter under Gamla testamentets tid och där han sände sin egen Son under Nya testamentets tid. Gud har alltså under en lång tid vädjat till folket och försökt övertyga dem.

Och det allvarliga är att om man förkastar Guds Ord kan det verka *omvänt*. Det är inte Guds avsikt att så sker, Gud vill inte att någon människa ska gå förlorad, han vill alla människors frälsning. Men för den människa som blir erbjuden evangeliet, men visar det ifrån sig, för den människa blir det värre än för den som aldrig har hört.

Guds ord verkar tro i våra hjärtan om vi tar det till oss, men det verkar otro om vi avfärdar det. Och har man tillräckligt länge och envist skjutit det ifrån sig så *kan* man till slut inte tro. Man har blivit förstocket.

Hade då Gud inte från början sänt sina profeter eller sin egen Son för att förkunna evangeliet så hade den här förstocketelsen aldrig inträffat. Det är därför som vi kan få intrycket av Jesajacitatet att det skulle vara Gud som har orsakat detta. Men skulden ligger inte hos Gud utan hos de som tar avstånd ifrån Guds Ord.

”Jag tror för att förstå” sa Anselm. Ja, för tro handlar om förtroende. Hur ska jag kunna förstå om jag inte först litar på den som förklarar för mig? Det nakna vetandet, det som inte är beroende av tillit och tro, det existerar inte. Som skolbarn litade vi på lärarna när de förklarade, vårt förtroende för dem ledde till förståelse och kunskap. Och så är det med nästan all kunskap som vi har: vi hade inte haft den om vi inte först hade trott. De som ser men inte ser, det är de som kräver detta nakna vetande. De som vill ha bevisen framlagda innan de kommer till tro, *som om man då skulle behöva tro!*

Tron är språnget in i den där cirkeln, (som också kallas för den hermeneutiska cirkeln). Det är genom att ta det språnget som våra ögon öppnas, och vi kan förstå med våra hjärtan. Och då blir det en positiv, självförstärkande cirkel, där ökad förståelse leder till starkare tro. Men jag måste ta steget från början, jag måste våga göra det även om jag riskerar att tappa fotfästet ett ögonblick. Det är genom att tro som du förstår med ditt hjärta och kan bli omvänd.